

EKONOMİK DALGALANMALAR

Ekonomik hayat üzerine yapılan gözlemler ekonomik kaynakların bazen aşırı, bazen de eksik olarak kullanıldığını ortaya çıkarmaktadır. Bir deyişle gözlemler ekonomik faaliyet hacminin belirli bir düzeyi muhafaza ederek kesintisiz bir şekilde gelemediğini tersine dalgalanmalar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu dalgalanmalarının bir kısmı mevsimsel ve arızîdir.

Bizi asıl ilgilendiren dalgalanmalar konjunktürel dalgalanmalardır. Ekonomik faaliyetlerdeki bir diğer dalgalanma nedeni de savaşlar, grevler, doğal afetler gibi arızî nedenler olabilir.

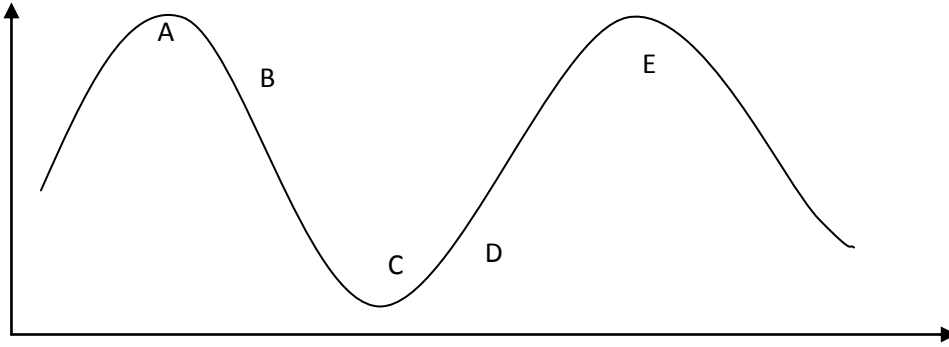
Bizi asıl ilgilendiren ekonomik dalgalanmalar ekonomik faaliyet hacminde 2–10 yıl gibi aralarla süren dalgalanmalardır. Bu dalgalanmalar özellikleri itibarıyla öyle 1-2 faaliyet dalını değil aşağı yukarı tüm ekonomiyi kapsar; şöyle böyle düzenli olarak yinelenir.

EKONOMİK DALGALANMALARIN EVRELERİ

Endüstrileşmiş batı ülkelerinde endüstri devrimini izleyen yıllarda belirli aralıklarla genellikle (8–10 yıl) ekonomik dalgalanmalar gözlenmiştir. Bu ekonomilerde ekonomik refah ve zenginlik dönemlerini gerileme işsizlik ve yoksulluk dönemlerinin izlediği görülmüştür.

Bir toplu durum devresi ekonomik faaliyet hacminin birbirini izleyen iki en düşük noktası arasındaki uzaklık olarak tanımlanmaktadır. Bu şekilde tanımlanan şekilde de görüldüğü gibi canlanma, genişleme, gerileme ve daralma olmak üzere 4 safha vardır.

Konjunktür evresinin doruk ve dip arasındaki gerileme ılımlıysa buna **durgunluk**, şiddetliyse **depresyon** denir.

1)DORUK: “A” noktası. Bu evrede ekonomi hemen hemen tam kapasite çalışır. Eksik istihdam oranı düşüktür insanların ruhsal durumu iyimserdir. Tüketiciler serbestçe harcamada bulunur. Girişimciler üretimlerini arttırmak için fabrika ve makine yatırımı yaparlar.

2)GERİLEME VE DARALMA: Gerileme “A” ile “B” noktaları arasındaki bölgedir. Daralma “B” ile “C” noktaları arasındaki alandır. Bu evrede tüketiciler harcamalarını kısırlar. Girişimciler üretimlerini kısırlar. Buna paralel olarak fabrikalarında tevsi yatırımlarını durdururlar. İşçilerini geçici olarak işten çıkarırlar. İnsanların ruhsal durumu iyimserlikten, kötümserliğe doğru kayar.

3)DİP YA DA RESESYON: “C” noktası. Eđer ekonomideki eksik istihdam oranı % 7 ya da daha yüksek orana ulaşırsa ekonomide durum daha kötüye gidecektir. Tüketiciler alımların yalnızca yiyecek, giyecek, kira gibi zorunlu alımlarla kısıtlayacak. Araba konut gibi alımların erteleyeceklerdir. Aynı zamanda girişimciler de bazı yatırımlarını ertelerler.

4)CANLANMA ve GENİŞLEME: Canlanma “C” ile “D” noktası arasındaki alandır. Genişleme ise “D” noktasıyla “E” noktası arasındaki bölgedir. Ekonomiye yeniden iyimserlik gelmiştir. Tüketiciler azda olsa harcamalarını arttırmaya başlamaktadır. Girişimciler üretimlerini arttırmayı istemekte ve yeni fırsatları değerlendirmeye yönelik yatırımlara başlamaktadır. Daha çok insan işe alındıkça eksik istihdam azalmaktadır.

Ekonomide görülen dalgalanmaların her zaman aynı şiddetle olması beklenemez. Ekonomideki dalgalanmalar süre ve şiddet olarak birbirine eşit olamayabilir ancak ekonomik dalgalanmalar tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan çıkar örneğine benzer bir şekilde sürekli olarak yenilenir.

DAYANIKLI MALLAR: Çimento, çelik, makine vb. dayanıklı tüketim mallarıyla araba, beyaz eşya vb. dayanıklı tüketim malları üreten endüstriler ürettikleri mallara yönelik talebi kolayca ertelenebildiğinde şiddetli talep dalgalanmalarıyla karşılaşmaktadır. Fiyat dalgalanması yoktur.

DAYANIKSIZ MALLAR: Dayaniksız mal üreticileri dayanıklı mal üreticilerine göre tamamen farklı davranış sergilemektedir. Bu tür üreticiler daha az pahalı ve alımları kolayca ertelenemeyen gıda yiyecek gibi mal üretmektedir. Bu tür endüstriler aynı zamanda daha rekabetçidir.

Özetle dayanıklı mal üreten endüstriler üretim ve istihdamda da büyük dalgalanmalarla karşılaşırken fiyatta küçük dalgalanmalar görülür. Buna karşılık dayaniksız mal üreten endüstriler üretimde küçük dalgalanmalarla karşılaşırken fiyattada büyük dalgalanmalar görülür.